MIEJSKI TEATR

ROZMAITOŚCI

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 8

PROGRAM

Bez pozy
bez łzy
bez fałszu.
bez złudzeń realizmu
z rozdmuchem piórem
bez sydmiaku, patetyzmu
bez oszczędności, mułu na ramie
bez omdlałej w świetle i dekoracji
bez motyw i ideologii
zdanie Zola o ~~materii~~ tym, że im więcej faktów tym
więcej trudu rozdzwonić.

Cena zł. 25

ZNAK DOSKONAŁOŚCI

PIWA

PAŃSTWOWYCH

BROWARÓW:

OKOCIM
ŻYWIEC
TYCHY
ELBLĄG
GDAŃSK
„PIASTOWSKIEGO"
I INNYCH

●

PIWO ORZEŹWIA I SYCI

MIEJSKI TEATR ROZMAITOŚCI

WARSZAWA, MARSZAŁKOWSKA 8

DYREKCJA.

Dyrektor Artystyczny
DOBIESŁAW DAMIĘCKI

Kierownik Literacki
ST. R. DOBROWOLSKI

Dyrektor Administracyjny
KAROL LESZCZYŃSKI

SEZON 1948/49

„BAJKA"

(z art. Em. Mindlina p. t. „Sztuki M. Swietłowa")

„Bajka" — to tytuł wybrany przez autora nie przypadkowo. „Bajka" — o czym? „Bajka o życiu" — powiada w utworze bajarz Wania. Utwór o baśniowej rzeczywistości. Dla poety „bajeczne" jest to, co on dojrzał w realnej rzeczywistości, i jest autentyczna realność życia. Jakże jednak pokazać w teatrze bajeczne widzenie realnego życia?

Swietłow zwraca się do metody umownej teatralności i właśnie ta metoda pomaga mu zbliżyć widza do prawdy życia, odkryć przed nim jego autentyczną realność.

Każdy z bohaterów Swietłowa stanowi jakgdyby cząstkę samego dramaturga, przemawia jego głosem. Między bohaterami nie ma przeciwieństwa interesów, które pozwoliłoby autorowi stworzyć konflikt i tym samym zapewnić sztuce dynamikę. I dlatego to wypadło autorowi ujawnić metodę: bohaterowie ujawniają się, że będą grać w bajce. W teatrze dają teatr!

„Tania (melancholijnie). No, a gdzie twoja dobra bajka o dobrych ludziach?

Wania. Przecież chcecie bajki o życiu. A w życiu nie ma samych dobrych ludzi. Jakżeż opowiadać bajkę, kiedy wszyscy jesteście tacy mili i nie ma wśród was nikogo takiego, kogo by można przedstawić jako złego?"

W słowach Wani wyrażony został stosunek autora do bohaterów. Trudności Wani — to trudności samego Swietłowa. On umie pisać tylko o tych, których kocha, a ci, których kocha, „tacy mili", tacy dobrzy, że niesposób wybrać z pośród nich „niedobrych", a przecież bez „niedobrych" nie ma pełnej prawdy życia i tym samym nie ma „bajki o życiu".

Swietłow podobnie jak jego bohater Wania znajduje wyjście w ujawnieniu metody.

„Trzeba będzie wyznaczyć niegodziwca .."

Dla wszystkiego, co po tym ma nastąpić, już nie jest właściwą miarą, „czy bywa tak w życiu". I oto bajka żyje również swoją prawdą, i bajka domaga się wiary w to, co się w niej dzieje. Niechaj sobie w końcu sztuki widz zobaczy żywą Katię, póki jednak bajka się nie skończyła, śmierć Kati winna być przedstawiona z całą możliwą poetycką siłą przekonania: w przeciwnym razie nie ma bajki i nie ma teatru.

„Jeśli będzie nam w bajce szczególnie dobrze, będziemy mówić wierszem — proponuje Wania. — Zgoda?

Wszyscy. „Zgoda".

I ku jawnemu zadowoleniu ich autora wypełniają tę umowę. Rozumie się — wszycy mówią wierszami Swietłowa. Ktokolwiek z pośród nich mówi o sobie i jakieby nie były najróżnorodniejsze losy bohaterów — to zawsze są przede wszystkim liryczne wiersze poety Swietłowa, wyrażające jego subiektywne emocje.

*

„Bajka" — to teatr lirycznego poety nie dla tego, że w utworze tak wiele poetyckich dygresyj, ale dla tego, że w tym teatrze zgodnie z założeniami panuje subiektywny pierwiastek poezji liryka.

*

W „Bajce" odnalazł Swietłow drogę do wyrażenia w teatrze swojej subiektywnej tematyki. Ta droga leży daleko od kanonów starej dramaturgii.

KASY TEATRALNE

»IMPET«

AL. GEN. SIKORSKIEGO 42

czynne:

w dniu przedstawienia 10—15

w następne dni 10—17

w niedziele i święta 10—13

3 II 49

MICHAŁ SWIETŁOW

BAJKA

Sztuka w 4-ch aktach 10 obrazach w przekładzie A. Pułjanowskiego

OSOBY:

IWAN ANISIMOWICZ, prof. geolog	Tadeusz Surowa
TANIA } jego dzieci	Halina Kalinowska
SZURIK } jego dzieci	Zofia Grabińska
KATIA, przyjaciółka Tani	[illegible]
WILEN, kolega Szurika	B.Michna-Czosnowska
WANIA, student	Jerzy Pietraszkiewicz
WIKTOR, „	Klemens Mielczarek
MOJSIEJ, „	Konrad Morawski
JAKUB, „	Tadeusz Janczar
POSZUKIWACZ ZŁOTA	Jerzy Rakowiecki
POŚPIEŁOW, administrator kopalni	Janusz Paluszkiewicz
HYDROTECHNIK	Jerzy Dargiel
CHORY STARUSZEK	Józef Kondrat
STARZEC I	Wacław Izdebski
STARZEC II	Janusz Gorzkowski
MYŚLIWY	Jerzy Leszczyński / Alfred Łodziński
KULAWY	Józef Nalberczak
FEDOROWICZ } robotnicy z kopalni	Mikołaj Wołyńczyk
SERAFIM } robotnicy z kopalni	Antoni Cezarewicz
KOŁYBIELNYJ } robotnicy z kopalni	Czesław Byszewski
CHŁOP I, } poszukiwacze złota	Jerzy Gontarz
CHŁOP II, } poszukiwacze złota	Stanisław Kamiński

OBRAZY: I — Mieszkanie profesora. II — W drodze do tajgi. III — Biuro kopalni złota. IV — Obóz poszukiwaczy złota. V — Izba starca. VI — Tajga. VII — Złota Dolina. VIII — Grota. IX — Grota. X — Mieszkanie profesora.

Dekoracje i kostiumy: IGNACY WITZ
Muzyka: TEODOR RATKOWSKI

Inscenizacja i reżyseria: GUSTAWA BŁOŃSKA
Asystent reżysera: MIKOŁAJ WOŁYŃCZYK

NOWA ROMANTYKA

Mało jest pojęć równie wieloznacznych, a co za tym idzie — i równie bałamutnych, jak pojęcie „romantyczny". „Romantyczne" więc jest — w pospolitym i w dość powszechnie przyjmowanym znaczeniu — to, co niezwykłe, tajemnicze, fantastyczne, przysnute urokami dziwności, baśniowe. Za „romantyczne" uważa się często wszystko, co porywające, bohaterskie, wyrastające w życiu ponad normę codziennej przeciętności. „Romantyczne" wreszcie to jest to, co za takie się uznaje w sensie historyczno-literackim. Tu pojęcie „romantyczności" wiążą pospolicie z filozoficznym idealizmem, przeciwstawiając je materialistycznej filozofii i realizmowi.

Stąd mówimy i o romantycznych urokach księżycowych nocy, i o romantycznych legendach, i o romantycznej miłości Mickiewicza do Marii Wereszczakówny, i o romantycznym przeciwstawianiu „wiary i czucia" „mędrca szkiełku i oku", i o romantycznej technice pisarskiej i wreszcie o romantycznych porywach bohaterstwa narodów w rewolucyjnych walkach o wolność. Od słowików i księżyca do heroizmu i poświęcenia na polach bitew Wiosny Ludów — skala, trzeba stwierdzić, bardzo rozległa. Tak czy inaczej, faktem jest, że na dnie sprawy leży tu przyrodzona psychice człowieka skłonność do innych od tych, w których pozostaje, form życia — piękniejszych, doskonalszych. Na dnie sprawy spoczywa tu sprzeciw człowieka, który nie chce się zgodzić na kształt życia zaprzeczający jego pojęciom o pięknie i dobru.

Romantycy XIX stulecia, wychodząc z założeń idealistycznej filozofii, znajdowali rozwiązanie dla dręczącego ich problemu niezgodności w ucieczce od nienawistnej im „realności" w świat fikcji, w „rajską dziedzinę ułudy". Czy znajdowali? Raczej — szukali. Czyż bowiem można uciec od realności życia? Stąd w ostatecznej konsekwencji tak charakterystyczny dla idealistycznych romantyków pesymizm, że przypomnimy choćby typowo „romantyczne" postacie bohaterów Byrona.

Idealistycznej filozofii romantyków minionego wieku, ich jałowej, pesymistycznej postawie rezygnacji wobec realności życia, przeciwstawia się socjalizm ze swoją filozofią materializmu. Materialistyczna filozofia socjalizmu jaknajostrzej sprzeciwia się wszelkim próbom przenoszenia tęsknot ludzkich za pięknem i dobrem w „rajską dziedzinę ułudy", do obszarów fikcji, w pozarealną sferę życia. Socjalistyczna filozofia nakazuje i uczy poznawać życie we wszystkich konkretnych jego przejawach — i nie tylko uczy je poznawać, ale w swojej konsekwencji każe i uczy przekształcać je na miarę potrzeb dążącego ku postępowi człowieczeństwa. Dialektyczny materializm, marksizm stoi na stanowisku, że najpiękniejszą bajką jest ta, którą tworzy walczący i pracujący człowiek z elementów swojego realnego życia. Nie ucieczka w krainę bajki ma tu zadośćuczynić przyrodzonej człowiekowi skłonności do innych od tych, które zastał, form życia — piękniejszych i doskonalszych, a przeciwnie — czynna postawa nakazująca przekształcać życie, dostosowywać je do ideowych potrzeb ludzkości. I na tym się zasadza nowa „romantyka" — romantyka socjalizmu.

Może ktoś zapytać, czy nie ma wewnętrznej sprzeczności w pojęciu socjalistycznego romantyzmu?

Odpowiadamy: nie. Nie ma. Pod warunkiem, że z wielu znaczeń pojęcia „romantyczne" wybierzemy to, które identyfikuje się ze wszystkim, co wielkie i co porywające i co bohaterskie.

Cóż bowiem może być większego i bardziej bohaterskiego, bardziej porywającego od zdecydowanej, niezłomnej woli człowieka ukształtowania życia ludzkiej zbiorowości według najszczytniejszych ideałów wolności i sprawiedliwości?

„Bajka" Swietłowa jest poetyckim wyrazem tego nowego pojęcia „romantyki" — romantyki opromieniającej swoim urokiem życie, walkę i pracę ludzi w nowym, socjalistycznym społeczeństwie.

Bohaterami „Bajki" jest młodzież — młodzież radziecka. I to nie przypadek, że poeta właśnie młodzież wybrał sobie na bohaterów swojego utworu. Dla kogóż bowiem, jak nie dla młodzieży, jest najbliższe wszystko, co niepospolite, co wyrasta ponad miarę przeciętności, co wzniosłe — co „romantyczne"? I kto, jak nie młodzież jest najbardziej powołany do pracy i walki, o przekształcenie życia w bajkę, opromienienia go najwspanialszymi urokami piękna i dobra?

Swietłow ukazuje nam w swojej „Bajce" wszystkie elementy, które składają się na nowy, rewolucyjny romantyzm godny nowoczesnego człowieka: bohaterstwo i szlachetną ambicję, poświęcenie na rzecz zbiorowości, na rzecz swojego narodu, umiłowanie piękna i prawdy, nauki i pracy, przyjaźń i dobre koleżeństwo, a nadewszystko upartą, twórczą wolę przebudowywania życia i świata.

Żeby żadna, najdoskonalsza nawet z bajek nie mogła być piękniejsza od bajki naszego życia.

Bo tak nam nakazuje nasz honor i nasza duma człowiecza.

Bo tak nam nakazuje nasza filozofia — materialistyczna filozofia socjalizmu.

STANISŁAW R. DOBROWOLSKI

* * *

SWIETŁOW Michaił Arkadijewicz (ur. w 1903 r.) — współczesny poeta i dramatopisarz radziecki. W Polsce powszechnie znany jako autor popularnego wiersza „G r e n a d a", tłumaczonego przez Juliana Tuwima.

Nie jest jeszcze zapóźno...

abyś został milionerem

KUP NATYCHMIAST
SZCZĘŚLIWY LOS

w znanej kolekturze **„IMPET"**

WARSZAWA, AL. GEN. SIKORSKIEGO 42
róg Kruczej
Konto P. K. O. I-4899

CIĄGNIENIE WKRÓTCE

GŁÓWNA WYGRANA 3 MILIONY ZŁ

12	wygranych	po	milion zł
27	„	„	500.000 „
54	„	„	200.000 „
192	„	„	100.000 „
222	„	„	40.000 „

i wiele innych

OGÓLNA SUMA WYGRANYCH 211 MILJ. ZŁ.

Druk. „Praca" W-wa Hoża 11. B-69946

ORZEŹWIAJĄCE
LEMONIADY
MALINOWE
CYTRYNOWE
POMARAŃCZOWE
na czystym cukrze

O WYKWINTNYM SMAKU
I AROMACIE

DOSTARCZA
DO RESTAURACJI, BUFETÓW
KIOSKÓW I STOŁÓWEK

PAŃSTWOWA HURTOWNIA
PRZEMYSŁU FERMENTACYJNEGO

WARSZAWA UL CEGLANA 4/6
TEL: 8-22-20

CENTRALA HANDLOWA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

BIURO SPRZEDAŻY PRODUKTÓW TŁUSZCZOWYCH

GLIWICE, ul. KOZIELSKA 10

poleca:

Kosmetyki »MIRACULUM«

DO PIELĘGNOWANIA WŁOSÓW

Szampon
Ekstrakt rumiankowy
Brylantyna
„Mirafix" beztłuszczowy fixatuar

PUDRY, TALKI I RÓŻE SUCHE

Zasypka dla dzieci
Puder egzotyczny
Puder higieniczny
Puder luksusowy
Puder „Visita"
Talk kosmetyczny
Róż tłusty i suchy

KREMY I OLEJKI

Krem lanolinowy
Krem „Ultrasol"
Krem „Mira"
Krem „Oxa"
Mleczko „Lityna"
Olejek „Negrita"
Kosmetyczny spirytus salicylowy

KOSMETYKI RÓŻNE

Boraks kosmetyczny
Płyn „Tyda" do zmywania twarzy
Kryształki do kąpieli
Kredki do warg
Lakier i zmywacz do paznokci
Woda kolońska
Pasta do zębów
Proszek do zębów
Proszek marmurowy

SPRZEDAŻ HURTOWA

Hurtownia Centrali Handlowej Przemysłu Chemicznego

SPRZEDAŻ DETALICZNA

Państwowe Sklepy Chemiczne Powszechne Domy Towarowe Spółdzielnie Spożywców